

Vasten – een actualiteit

Onlangs konden we weer iets nieuws lezen. Er was nl. vastgesteld hoeveel mensen in ons land in het kader van de zogenaamde 'vastentijd' hadden gevast. Of beter gezegd: hoeveel mensen er hebben gedaan wat men vandaag de dag als 'vasten' aanduidt. Wat hebben wij als Christenen te maken met vasten? Staat hierover iets in het Nieuwe Testament?

Vandaag kreeg ik een mail waarin staat dat van de mensen in ons land die ouder zijn dan 15 jaar er 1 op de 4 hebben gevast in de periode voor pasen. Van hen heeft maar liefst 18% dat gedaan uit religieuze overtuigingen.

De facto wordt er (zo blijkt uit het onderzoek) onder dit vasten verstaan dat je minder alcohol, nicotine, maaltijden en andere genietingen tot je neemt. Dus niet dat je er helemaal van afziet, maar alleen een kleiner of groter beetje.

Resultaat van deze overtuiging: 11 % van de bevolking heeft in die tijd de vleesconsumptie beperkt, 7% het genot van alcohol, 2% het nicotinegebruik, 13% van de mensen hebben zich onthouden van andere vormen van levensgenot en consumptiegoederen.

Wat betekent vasten eigenlijk in de Bijbel?

Wat betekent de Bijbelse uitdrukking 'vasten'? Het doelt op het nalaten van eten; kortweg: op honger lijden. Dus zeker niet simpelweg het minder eten, minder genieten. Dát wordt door zoveel Europeanen gedaan in het kader van hun gezondheid, zonder enige godsdienstige motivatie.

Vasten in de Handelingen en de Brieven

Het is interessant dat er na de komst van de Heilige Geest op aarde precies zeven tekstplaatsen in het Nieuwe Testament staan die spreken over het vasten:

1. Handelingen 10:30. Daar zegt Cornelius van zichzelf dat hij vier dagen daarvoor, dus toen hij nog geen Christen was, aan het vasten was tot een bepaald uur; dus klaarblijkelijk had hij op die dag nog helemaal niets had gegeten.
2. Handelingen 13:2: Daar lezen we dat zij de Heer dienden en vastten. Hier gaat het om de daarvoor genoemde vijf dienstknechten van de Heer: Barnabas, Simeon, Lucius, Manahan en Saulus. Ze zagen heel bewust af van eten om op deze bijzondere manier de wil van de Heer te leren kennen voor hun dienst. Want vervolgens staat er dat de Heilige Geest hun vertelde dat Barnabas en Saulus aan hun eerste zendingsreis moesten beginnen.
3. Handelingen 13:3: Hier lezen we dat ze Barnabas en Saulus lieten gaan nadat ze hadden gevast en gebeden, en hun de handen hadden opgelegd. Het gaat hier om dezelfde situatie

als in vers 2. Het is trouwens opvallend dat hier twee uiterlijke handelingen (vasten en de handen opleggen) worden verbonden met de innerlijke handeling van het gebed. Wij kennen vandaag de dag eigenlijk vanuit Gods Woord ook maar twee voorgeschreven uiterlijke handelingen: de doop en de broodbreking.

4. Handelingen 14:23: Hier lezen we dat Saulus en Barnabas in de gemeenten die ze bezochten (m.n. in Antiochië) oudsten kozen; en dat ze vervolgens vastten en hen aan de genade van God in gebed aanbevalen. Dat is het eind van de zendingsreis die in hoofdstuk 13:3 begon. Dit Antiochië is trouwens een andere, gelijknamige stad dan die in Hand. 13:1. Dus ook hier worden twee uiterlijke dingen (namelijk vasten en oudsten aanstellen) verbonden met de innerlijke handeling van het bidden.

5. Handelingen 27:9: Hier wordt gesproken over het feit dat de vastentijd bijna voorbij was, waardoor onduidelijk was of de genoemde reis wel door kon gaan. Dit is eenvoudigweg een aanduiding van de tijd van het jaar waarin de reis zou plaatsvinden. Over de concrete handeling van vasten wordt hier niets gezegd.

6. 2 Korinthe 6:5: De apostel Paulus beschrijft hier de moeiten die hij als Gods dienstknecht heeft doorgemaakt van de kant van de mensen: geselingen, gevangenis, lijden... Eén van die moeiten was ook het vasten. Hier gaat het dus om een opgelegd, noodgedwongen vasten; hij kreeg blijkbaar tijdens zijn reizen meer dan eens niets te eten, en had geleerd daarmee om te gaan (zie Fil. 4:12).

7. 2 Korinther 11:27: Ook hier beschrijft de apostel de moeiten, tegenslagen, honger, dorst, kou en naaktheid waardoor hij heeft geleden, en vermeldt opnieuw het vasten als onderdeel van dat lijden voor Christus. De samenhang maakt ook in deze tekst duidelijk dat het gaat om een gedwongen vasten, een noodgedwongen hongerlijden. De omstandigheden zowel als de vijandschap van sommige mensen hadden tot gevolg dat de apostel meer dan eens niets te eten kreeg.

Lessen uit deze Bijbelgedeelten over vasten

Deze zeven Schriftplaatsen uit het Nieuwe Testament laten enkele belangrijke leerstellige en praktische lessen zien:

a) In de Brieven worden wij op geen enkele plaats aangespoord tot vasten. De beide keren dat er in de Brieven (die ons immers de Christelijke leer geven) over vasten wordt gesproken, betreffen hongersnoden die Paulus moest ondergaan. Hij was daartoe bereid. De les voor ons: zouden wij net als hij zonder klagen kunnen omgaan met zo'n honger om Christus' wil...?

b) De Handelingen laten ons een tijd van overgang zien. Het is niet voor niets juist de apostel Paulus die hier in dit Boek vastte. Hij was een Jood; en voor de Joden was het vasten iets heel belangrijks. Het was voor *hen* een essentiële ceremonie. Dat geldt niet voor de bedeling

van de Gemeente. Uit deze Bijbelteksten kunnen wij dus niet afleiden dat het voor ons als Christenen passend is om te vasten.

c) Het letterlijke vasten in het Nieuwe Testament (en trouwens ook in het Oude) doelt op een heel concreet helemaal nalaten van eten. Het gaat er helemaal niet om dat we onze normale, meestal te hoge consumptie beperken tot een niveau waarbij we nog steeds genoeg calorieën binnenkrijgen! Om over nicotine, alcohol e.d. al maar helemaal niet te spreken.

d) Het vasten is primair een Joodse geloofspraktijk. We vinden geen aansporing of vermaning voor ons als Christenen om deel te nemen aan enige vorm van vasten. En we kunnen nergens uit constateren dat Christenen in de begintijd 'gewoontegetrouw' regelmatig hebben gevast.

e) Het vasten gebeurde in de Handelingen vaak in verbinding met een andere uiterlijke handeling. Van die uiterlijke handelingen schrijft Gods Woord er vandaag de dag maar twee voor: de doop en het avondmaal. Uiterlijke handelingen hadden in het Jodendom onder de wet veel waarde. Maar in het Christelijke geloof gaat het primair om onze innerlijke houding en gezindheid.

Dus niet vasten?

Heeft het vasten ons dan niets te zeggen? Zeker wel. We hebben hiervoor al enkele lessen getrokken naar aanleiding van dit thema.

Verder is het natuurlijk waar dat we ons gezond moeten voeden. Ook wij eten en consumeren vaak teveel. Dat is niet goed. Laten we onszelf wat dat betreft meer in acht nemen. Maar dit is nog geen Bijbels vasten!

Verder kunnen we uit de vele vermeldingen van het vasten in het Oude Testament de volgende toepassing voor ons maken: *uiterlijke* handelingen uit het Oude Testament (als het vasten) hebben voor ons in deze bedeling van de Gemeente een *geestelijke* les. Het afzien van genietingen van dit leven (dus ook van genietingen die op zichzelf niet verkeerd zijn) helpt ons om te leren kennen wat onze dienst voor de Heer is, om vervolgens die dienst met beslistheid en toewijding uit te voeren en ons in niets van deze weg te laten afbrengen.

M. Seibel